

Lia Elena Aciu

Dan Ștefan Bidian

Luminița Barote

**Ecuatiile fizicii matematice –
Suport de curs și aplicații**

2023

EDITURA
UNIVERSITĂȚII
TRANSILVANIA
DIN BRAȘOV

ISBN 978-606-19-1670-2

*„Iată în ce sens voim să fim originali:
să reliefăm în sufletul nostru ideea cea mai puternică, cea mai fecundă și
să iluminăm cu ea colțurile cele mai ascunse ale eului.”
„Un profesor bun e cel care te face ca lucrurile mai grele să ți se pară ușoare.”*

(Grigore Moisil)

CUPRINS

NOȚIUNI INTRODUCTIVE.....	9
1. Importanța studierii câmpului electromagnetic.....	9
2. Considerații generale asupra studiului fenomenelor electromagnetice	12
3. Conceptul de mărime fizică.....	14
4. Teoriile fenomenelor electromagnetice.....	15
ECUAȚIILE FUNDAMENTALE ALE CÂMPULUI ELECTROSTATIC – P1	19
1. Fenomene de electrizare.....	19
2. Sarcina electrică. Densități de sarcină electrică.....	20
3. Intensitatea câmpului electric.....	23
4. Spectrul liniilor de câmp electric	24
5. Formula lui Coulomb	26
6. Câmpul electric produs de un corp punctiform încărcat cu sarcina q	28
7. Inducția electrică în vid	29
8. Tensiunea electrică în vid	29
CURSUL 2.....	31
ECUAȚIILE FUNDAMENTALE ALE CÂMPULUI ELECTROSTATIC – P2	31

9. Câmpul electric în dielectrics.....	31
10. Relațiile fundamentale ale electrostaticii	34
11. Capacitatea electrică. Condensatoare.....	40
12. Energia câmpului electrostatic.....	44
13. Aplicații	45
CURSUL 3.....	49
ECUAȚIILE FUNDAMENTALE ALE CÂMPULUI ELECTROSTATIC – P3	49
14. Condiția de echilibru electrostatic.....	49
15. Teoremele forțelor generalizate.....	53
METODE DE DETERMINARE A CÂMPULUI ELECTROSTATIC	56
1. Metoda fluxului electric (metoda fundamentală).....	56
2. Aplicații	58
3. Metoda aproximării liniilor de câmp electric prin drepte și arce de cerc	62
4. Metoda imaginilor	65
REGIMUL ELECTROKINETIC – P1	68
1. Conductoare, izolanți, semiconductoare.....	69
2. Câmpul electric în sens larg. Tensiunea electrică. Tensiunea electromotoare.....	71
CURSUL 4.....	74
REGIMUL ELECTROKINETIC – P2	74
3. Câmpurile electrice imprimare	74

4. Aplicații ale regimului electrocinetic: Sisteme de stocare și producere a energiei electrice	82
CURSUL 5.....	96
REGIMUL ELECTROKINETIC - P3	96
5.. Surse ideale și reale în circuitele de curent continuu	96
6. Teorema transferului maxim de putere pe la borne	101
ECUAȚIILE FUNDAMENTALE ALE REGIMULUI ELECTROKINETIC	106
1. Legea conservării sarcinii electrice.....	106
2. Legea conducției electrice	109
3. Legea transformării energiei în conductoare	119
CURSUL 6.....	124
ELECTRODINAMICA	124
1. Câmpul magnetic în vid	124
2. Câmpul magnetic în corpuri.....	129
ECUAȚIILE FUNDAMENTALE ALE ELECTRODINAMICII – P1	132
1. Legea magnetizației temporare	132
2. Legea legăturii între inducția magnetică $\vec{B}$, intensitatea câmpului magnetic $\vec{H}$ și magnetizația $\vec{M}$	133
3. Legea fluxului magnetic.....	133
4. Legea circuitului magnetic.....	136
5. Teorema Biot-Savart-Laplace.....	140

CURSUL 7.....	141
ECUAȚIILE FUNDAMENTALE ALE ELECTRODINAMICII – P2	141
6. Aplicații	141
7. Teoremele refracției liniilor de câmp magnetic la suprafața de separație a două medii	147
8. Legea inducției electromagnetice (legea lui Faraday).....	150
9. Aplicații ale legii inducției electromagnetice	153
10.Comportarea materialelor introduse în câmp magnetic	159
11.Circuite magnetice.....	164
CURSUL 8.....	179
ECUAȚIILE FUNDAMENTALE ALE ELECTRODINAMICII – P3	179
12.Definirea inductanțelor (inductivităților).....	179
13.Energia și forțele în câmpul magnetic.....	188
REGIMUL TRANZITORIU AL CIRCUITELOR ELECTRICE LINIARE	201
METODE DE REZOLVARE A CIRCUITELOR LINIARE ÎN REGIM TRANZITORIU – P1	203
1. Metoda integrării directe (metoda analitică).....	203
CURSUL 9.....	211
METODE DE REZOLVARE A CIRCUITELOR LINIARE ÎN REGIM TRANZITORIU – P2	211
2. Metoda analizei spectrale (integrala/transformata Fourier)	219
3. Metoda răspunsului tranzitoriu (integrala Duhamel).....	226

CURSUL 10.....	230
METODE DE REZOLVARE A CIRCUITELOR LINIARE ÎN REGIM TRANZITORIU – P3	230
4. Metoda operațională de rezolvare a circuitelor electrice în regim tranzitoriu	230
CURSUL 11	251
DIFUZIA CÂMPULUI ELECTROMAGNETIC ȘI RADIAȚIA ELECTROMAGNETICĂ.	251
ECUAȚIILE DE PROPAGARE A CÂMPULUI ELECTROMAGNETIC	256
CURSUL 12.....	274
CUADRIPOLI	274
1. Ecuațiile fundamentale ale unui cuadripol electric diport.....	275
2. Determinarea parametrilor unui cuadripol	277
3. Impedanța caracteristică.....	286
4. Utilizarea calculului matricial la scrierea ecuațiilor de funcționare ale unui cuadripol	287
5. Conexiunile cuadripolilor	288
CURSUL 13.....	293
FILTRE ELECTRICE (DE PULSAȚIE)	293
1. Studiul analitic al unor tipuri de filtre	295
2. Aplicații numerice	301
CURSUL 14.....	308

LINII ELCTRICE LUNGI	308
1. Parametrii lineici	308
2. Ecuatiile telegrafistilor	312
3. Regimul sinusoidal al liniilor electrice lungi	315
4. Ecuatiile liniilor electrice lungi	322
BIBLIOGRAFIE	324

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

1. Importanța studierii câmpului electromagnetic

Evoluția societății moderne nu poate fi concepută fără utilizarea pe scară largă a energiei electromagnetice în toate ramurile economiei, în sectorul social, cultural și în cel casnic. Dealtfel, producția și consumul specific de energie electrică, raportat pe cap de locuitor, reprezintă un indice de evaluare a nivelului de civilizație (tehnic și social) atins. În perioada actuală, datorită rezervelor naturale limitate, accentul cade pe dezvoltarea durabilă a societății; în acest sens, utilizarea eficientă a energiilor (inclusiv electromagnetică) și asigurarea calității mediului joacă un rol esențial.

Figura 1 ilustrează spectrul de frecvențe utilizat pe scară largă de instalațiile electrice și electronice din epoca modernă. Domeniul frecvențelor aplicațiilor tehnice s-a extins continuu, de la frecvențe de ordinul Hz până la ordinul GHz, corespunzând la lungimi de undă de la 10^6 m la 10^{-1} m.

Atât mediul socio-profesional cât și cel casnic, este invadat de instalații electrotehnice și electronice de mică și medie putere, mai ales la categoriile de populație cu ocupații și preocupări în sau conexe informaticii, telefoniei, instalațiilor/sistemelor electrice din industrie și economie.

Civilizația modernă este caracterizată de o creștere explozivă a utilizatorilor de energie electrică precum și de o puternică dezvoltare a aplicațiilor în domeniul transmiterii informației pe suport electromagnetic. Aceasta a condus gradat la

apariția a numeroase probleme legate de expunerea mediului biologic la influența câmpului electromagnetic.

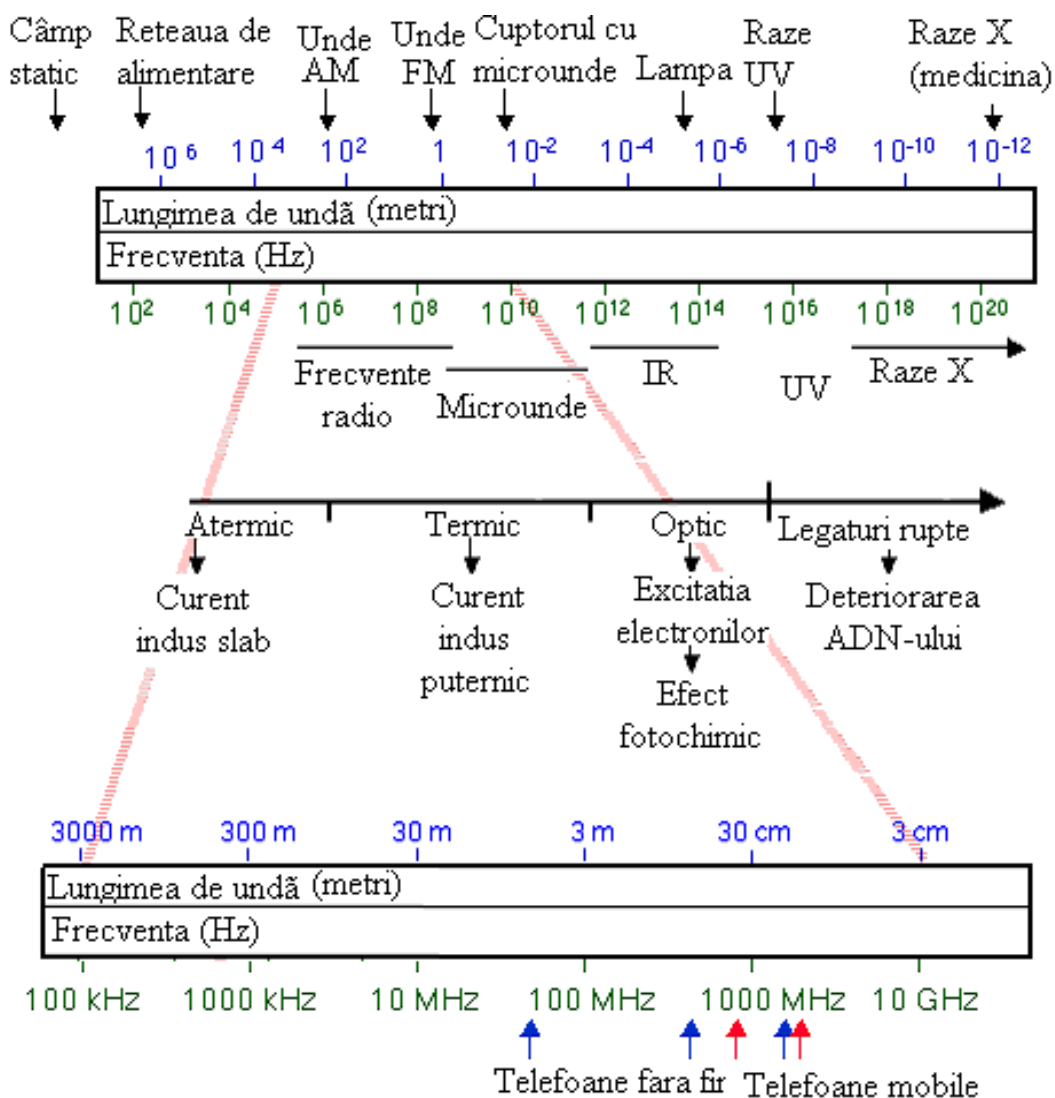

Fig. 1.1. Spectrul frecvențelor și a lungimilor de undă ale undelor electromagnetice